

עין משפט
גור מצוה

כא:

דְּלָכְבִּי נַפֵּל מִיְּנִיהָ לֹא מִיָּאֵשׁ. ואע"ג דהשתא מיאש אקראי בעלמא הוא ומתחילה לא היה עומד ליאש: **ת"ש** **המוצא** מעות ב'ו'. תימה כיון דכבר הקשה ממתני' דמעות מפחרות אמאי פריך מו מהך דרייתא ורבי יצחק נמי אמאי לא דרייתא אלימא ליה לאקשוי' דמשמע דבכל ענין הרי אלו שלו אע"ג דאיכא סימן מדמוקי טעמא ^(א) שהרבים מזויין שם ומשמע נמי אע"ג דכשהו הגביה דעיינן היה בעל אבידה צבית המדרש ולא ידע שנפל מיניה:

ופפוזרות ממעשר. במס' פאה (פ"א מ"ו) מוכח דוקא דהפקיר קודם גמר מלאכה פטור מן המעשר אבל אם הפקיר לאחר גמר מלאכה שנתחייב כבר במעשר אין צדק כלום וה"ג מיירי קודם גמר מלאכה שלא נתייבשו עדיין כדמוכח בצ"ה פרק המציא (דף לז:). דתאנים העומדין לשוטמן בשדה ולעשות מהן קליעות לא נגמר מלאכתן למעשר עד שימייבשו ואפילו וזה צהן המוצא קודם שימייבשו פטורות מן המעשר כדאמרין צ"ק (דף קח:). המפקיר כלו ושהסים צבארו וצלו פטור מן המעשר וגבי הקדש אינו כן שאם הקדיש קודם גמר מלאכה ונפדה קודם גמר מלאכה חייב במעשר כדמוכח קמא דפרק האומר (פס"ז:). **תאנה** נמי מידע ידיע דנתרא. פירוש שנלמא לאביי

תאנה מותרת כיוון דרגילות היא דנתרא מעיקרא מתיאש לפי שסבור שהמוצא יקחנה פי' הוא לא ידע שנפלה מן האילן אלא סבור הוא מעוצרי דרכים נפלה וצויתים וצחרוצין אסור דלא עבידי דנתרי אע"ג דאם היה יודע דנפלו היה מתיאש לפי שעוצרי דרכים יקחו כי יתלו דנפל מעוצרי דרכים השתא דלא ידע סבור שלא נפלו אסורה דסוה ליה יאוש שלא מדעת אבל לרצא דהוי יאוש אמאי אסור ואת"ם אם דין הוא לתלות בעוצרי דרכים ולא צאלין שאללו אמאי אסור צויתים וצחרוצין וי"ל דבדין ודאי אין לתלות בעוצרי דרכים אלא צאלין אלא שהבעלים מתיאשים לפי שסבורין שפירות דרכים דלא מעלי יורו היתירה בפירות שהמוצא ימלוס דעוצרי דרכים ואת"ם אם כן מאי פריך לרצא נימא דזיתים וחרוצין אסירי משום דאף לאחר שידעו הבעלים שנפלו לא נתיאשו לפי שידועין שהמוצא לא יקחם שיתלה שאין לתלות בעוצרי דרכים וי"ל דאם אינן מתיאשים בתאנה אמאי מותרים מיהו אית ספרים דגרסין שאני זית הואיל וזיתו מוכיח עליו דבזה מתורץ מה שהקשינו כלומר לפי שם תחת הזית יחשבו הבעלים שהמוצא לא יקחם לתלות בעוצרי דרכים אבל תאנה עם נפילתה צעיונו ומפקירה אבל צבוצ ספרים גרסינן הואיל וחזומו מוכיח עליו ואע"ג דמנתרא מידע ידיע דוכתא דזיתים איניש פירוש איניש שפלו לא יתיאשו ואין דומין לאותן שפלו לא יתאשו

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

יאוש שלא מדעת. דבר שסתמו יאוש לכשידע שנפל ממנו וכשמאלו עדיין לא ידעו הבעלים שנפל מהן: לא הוי יאוש. לקמיה מפרש פלוגמיהו: **דמיאש לצפוף**. לאחר שמאלו זה. וכללא דיאוש כגון דאמר ווי ליה לחסרון כיס דגלי דעתיה שנואש מהן': **באיסורא אסא לידיה**. לדבר שאינו עשוי להתיאש

הוא: **וזוטו של ים**. מקומות בשפת הים שדרך הים לחזור לאחוריו י' פרסאות או חמשה עשר פרסאות פעמיים ציוס ושוטף מה שמוצא שם והולך. וזוטו לשון גודל ושירוע בלשון יווני כמו שכתבו הזקנים לתלמי המלך ואל אֶלִילִיִּא ואל זאטוטוי (מגילה דף ט:). **ושולטיוו של נהר**. כשהוא גדל ויוצא חוץ לגדותיו ושוכל שלל ושוטף הנמלא: **רחמנא שרייה**. ואפי' באת ליד המוצא לפני יאוש: **לקמנ'ו**. בשמעתינן מנין לאבידה ששטפה נהר כו'. **המספא הוי יאוש**. שהרי נפל וכשידע שזב אין דעתו עליו: **דאבידה מדעת היא**. שלא נפלו ממנו ומדעת הניחם הפקיר: **עשוי למשמע**. וקודם שמאלו זה נודע לבעלים שנפלו ונאשו: **דיקורי**. כדז משא: **פני דאולי אסיגרא**. זקנים עניים הולכים על משענתם בנחת ורואין כל שבולת ושבולת. ולשון נמושות כמו ^א לא ימושו (ישעיה נט) שממשמשינן והולכים: **לקוטי כסר לקוטי**. לשון נמושות כמו לא ימיש (שמות יג) שנוטלין ומשינן הכל מלפניהם: **ואמאי**. אי יאוש שלא מדעת לאו יאוש הוא: **נפי**. דלגבי עניים דהכא הוי יאוש מדעת שראו שהלכו זה הנמושות ונתיאשו אלא עניים דעיר אחרת עדיין לא ידעו והיאך מותרין זו אלא משום כיון דלמי ידעו מיאשי הוי יאוש משעה שהלכו זו וזהתר צאו ליד זה:

קליעות. תאנים שקוצין אותם באזמל ומוהל שלהן זו ושוטמן בשדה ליבש: **ואפי' נזר שדה קליעות**. שדה ששועמים זה קליעות ידיע דמהנהו אמו: **מוסרוס משום גול**. אע"ג דכי נפל לא ידע כיון דלמי ידע מיאש מהשתא הוי יאוש כרצא: **ופטורוס מן המעשר**. כדן הפקר דהפקר פטור מן המעשר': **צויתם וצחרוצים אסור**. כאצוי: **שנלא רשא לאצוי**. מצי למרוצי דמעיקרא ידע ותיאש כדמפרש ואזיל: **דקסני צויתם וצחרוצין אסור**. וסלקא דעתך משום דלא עבידי דנתרי וליכא למימר ידע דתיאש ואע"ג דלמי ידע מיאש לא הוי יאוש מהשתא: **חווסו מוכיח עליו**. מראיתו ניכר של מי הוא הלכך מריה למי ידע דנפיל לא מיאש דמימר אמר כולי עלמא ידעי דדידי נינהו ולא הפקר הן ולא שקלי להו:

עס נפילתה נמאסא. הלכך כיון ידיע דנתרא מעיקרא מיאש משום מאיסותא דמכי נפלה לא חשיבא עליה ומפקר לה: **לא יידע לא** גרסין ופירוש היה משובש בספרים: ירדן

גולן שננטל מזה ונתן לזה ובן

מה

רשא מי שאומרים פי' כרכתא דקלים הרבה שמוקפות גדר ומקשי רבא דמיילכו (תענית א'). משיילכו הגבוהות. בשדה, דמכאן ואילן נתיאשו שאר העניים, לפי שידועין אם נשאר לקט שכחה ופאה נמושות נטלים (שם). אחיגרי. הולכין בנחת ומעייני טפי, מחזיק פקלי (ש"ג א) מתרגמא לתניגרא (שם). לקושי בתר לקושי. עני מוליך בנו שאר עניים מללקוט (שם).

מסורת הש"ס

(א) ב"ק ק"ח, (ב) תענית י: פאה פי"ח מ"א, (ג) גי' רש"י אמיגרא וז"ה צמרון ערך נמש, (ד) ס"א קליעות מעשרות פי"ג [מ"ד], (ה) ס"א דוחא, (ו) [תוס' דמחזות פי"ח, (ז) [לקמן כג,], (ח) [שמות דנ], (ט) דף כב:], (י) גי' רש"י ולא יימשיך מהלים קטו, (יא) [הלכה פי"א מ"ג, (ב) [חפסניו בפי' האומר דקדושין ובפרק האומר דגטין ולא מאלאו אף בפי' ר' ישמעאל דמנחות סו: משמע כן ואולי י"ל בפי' העומר בעי"ן והיינו פי' ר' ישמעאל הנ"ל דכל הפקד מיירי בדעי עומר כמו שרגילים הפוסקים לנחות הגמ' והלא משנה שלימה ואפשר לומר שהמסופות רלו לאשמועי' רבותא טפי אשפי' היה תמלת גידולו ביד הקדש אפי"ה חייב אם פדאו קודם מירות והא לא שעינין ממתי' דמצי מיירי שגדל ביד הדיחו ואח"כ הקדיש אבל מפרק ר"י הנ"ל משמע דאפי' גדל ביד הקדש נמי חייב אם פדאו קודם מירות וחילוק זה בין בגדל ביד הדיחו או ביד הקדש ענין זה מצינו גבי מירות הכהני ודוק, העתק מחפשי גרסאות],

הגהות הב"ח

(א) גבי' דמיאש לבסוף (ב) שם דמכשתא דבי דרי עסקין: (ג) [תוס' ד"ה מ"ש וכו' שהרבים מזויין שם, י"ב ע"ל דף דף ע"א:]

גליון הש"ס

גבי' מעיקרא איאוש. קשה לי הא גס לעניים קטנים יש להם חלק ומקרי קטנים שלא מדעת בלוקמן דף כב ע"ב ועיין בתוס' צ"צ דף קמג ע"ב ד"ה ואם ועדיין ז"ע:

הגהות הגר"א

[א] גבי' אגב דיקורי. י"ב גירסת ה"ה"ש דחשיבי כיון דמירי דמכיל ניניה וכן מתריות ומחיות וכן בלשונות אבל גבי' וחלמי' כתב משום דיקורי ולא פריך גמי' מכריכות משום דהתם דרך היטב ועטמא דאיתנא ליה ועי' תוס' (ע"א) ד"ה אלו כי' (ועמ"ש רבינו מה"מ סי' רס"ב ס"ק י:)

מוסף רש"י

כל אדם. אפילו העשירים (תענית א'). משיילכו הגבוהות. בשדה, דמכאן ואילן נתיאשו שאר העניים, לפי שידועין אם נשאר לקט שכחה ופאה נמושות נטלים (שם). אחיגרי. הולכין בנחת ומעייני טפי, מחזיק פקלי (ש"ג א) מתרגמא לתניגרא (שם). לקושי בתר לקושי. עני מוליך בנו שאר עניים מללקוט (שם).

מסורת הש"ס

א) גצ"ק מ. וט"ז;
ב) [מוס' דכמוצות פ"ח];
ג) [נמוספתא א"י אס נתיאשו הצעלים הכי אלו על ויע' מוס' ד"ה שטף];
ד) [מוס' כמוצות פ"ח ע"ש];
ה) קדושין נ: [מוס' דתומוות פ"א];
ו) [עירובין ע"א];
ז) [שבת נב: וס"ז];
ח) [לקמן ע"א: קדושין מא:];
ט) [מוס' מכשירין פ"ג ע"ש];
י) ס"א למא' דספירא לן השמא דאיירי בנגב ממא אחא כ',

תורה אור השלם
1 בן תרמינ גס אתם תרומות
ת"י מכל מעשרהיכם אשר תקחו מאת בני ישראל ותתם מפניו את תרומת
ת"י לאהרן הכהן:

במדבר יח כח ובי יתן מים על ידע תפיל מנבלתם ע'ליו טמא הוא לקב: וקרא יא לח

גליון הש"ס

נב' דשויה שלית. עיין עירובין דף ע"א ע"א מוס' ד"ה כלך: שם לבוסתנא דברי בר איבא. עיין יבמות דף כ"ג ע"ג מוס' ד"ה ר"א:

הגהות הגר"א

[א] נב' ה"ג מסתברא. וי"ב גירסת הרמב"ם ומסבירא והא תמא כי וי"ל ואמאי צריכי לנך אלז ימות הא שטחו כמותו אלא הכ"ע כי וכל זה למיורא דריבא כאן אלז א"ל לכי' דמזנה שאני כמ"ש בקדושין נב ב' ועי' מוס' סס ד"ה אס כי ואיכ' צ"ל כי ואלוי לשטותיהו כסבה כאן ד"ה ה"ג כי ולי"ג כי ונעמ"ס רבנו ברי"ד סי' של"א פ"ק ע"י:

מוסף רש"י

אם חושש משום גזל. אם מקפיד בעל הצית על מה שעשה ורומה לו שגולה אין תרומתו תרומה. דהשתא ודאי הכי קאמר אס מנאמא עד יפות מאלו הית גזלן (קדושין נב.). אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה. דגלי דהעמיה דניחא ליה ואמרינן כמאן דשאל שלת מעיקרא דמי (שדוכין עא.). בין כך ובין כך. בין שיש יפות בין שאין יפות מהן (סו). הרגמה רבא אליבא דאביי. נמקוס אמי ובשכילו שמהא שנה וז' מתורגמת לפי דכריו (סוכה יט.).

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

ירדן. וכן שאר נהרות ותנא זה על יד הירדן היה יושב:
צלמטיס מוויין. ובחזקה נטלה הימנו ומעיקרא ידע ומייאש:
שטף נהר קוריו. של זה ומאלף אחר:
הרי אלו כו'. ה"ג הרי אלו שלו מפני שנתיאשו הצעלים. דכל שטיפת נהר כקורות עלים ואצנים הצעלים ידעו זה

מיד דיש לה קול:
הא סתמא. הא

אס היתה אצידה אחרת שאין לנו לומר שידעו הצעלים לא הויה של מוצאה. קשיא לרבא:
כשיכול להציל. ודכוותה במציאה אחרת דבר שיש בו סימן דיכול ליתן סימן וליטול מודינא זה דחייב להחזיר:
אפילו אין מרדפין נמי. דסמכי אהללה דלמחר וליומא אחרתא ולא מייאשי:
ע"י הדחק. ואס לא ימהר להציל לא יצילו הלכך אין מרדפין אפקורי אפקרינהו דהא ידעו ולא הצילו:
שלא מדעם. צעלים: וליקט. לזורך בעל הצית:
ואס חושש. בעל הצית ומקפיד על מה שעשה זה:
משום גזל. שתרס תרומתו בלא רשותו:
נלך אלז יפוג. היה לך לילך אלז יפות לתת מהן לכהן:
לא הוה ידע. אלמא כיון דלכי ידע דניחא ליה אמרינן מעיקרא נמי ניחא ליה ולענין יאוש נמי כיון דלכי ידע מייאש מעיקרא נמי הוי יאוש:
אסם גס אסם. כן תרימו גס אתם מהכא נפקא לן שלוחו של אדם כמותו לתרומה שהשלית שתרס תרומתו תמונה. וכיון דשליחות מהכא נפקא לן על כרחך שלוחכם דומיא דאתם צעינן:
אף שלוחכם לדעתכם. שהצעלים מניחוה שליח:
לבוסתנא. פירס:

אכל. דגזל מינהו שהצעלים לא ידעו:
אס נמצאו יפוג כו'. אלמא גלי דעמיה דניחא ליה. ה"ג גלי דעמיה דניחא ליה במה שנתן לנו:
לא אמרו כלך אלז יפוג. דהוי גלוי דעת אלז לענין תרומה:
עודדו העל עליהן. המעלה פירומיו לגג וירד עליהן הטל:
ושמת. צטל שרד עליהן:
הרי זה כני יוסף. והוכשרו לטומאה מעתה ועד עולם:
נגבו. עד שלא מלאן:
אע"פ ששמת. עכשיו צטל שירד עליהן:

אין

תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה אמימר ומר זוטרא ורב אשי אקלעו *לבוסתנא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושרא קמייהו אמימר ורב אשי אכלי מר זוטרא לא אכיל אדהכי אתא מרי בר איסק אישכחינהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנך שפירתא אמרו ליה אמימר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי תא שמע

^(ט)עוררהו הטל עליהן ושמוח הרי זה ²בבי יותן נגבו אף על פי ששמוח

בבא מציעא שני פרק שני בבא מציעא

כב.

מה שנתן נתן. ^יאחיא כר' דאמר צפרק הגחול [בתרא] [צ"ק דף קיד.) סתם גנב וגזלן הוי יאוש צעלים:

שטף נהר קוריו עציז ואבניו. ה"ג אס נתיאשו הצעלים הרי

אלו שלו וז"ל דמיירי ציכול להציל צקל אס רודף צשעת שטיפה דאי לאו הכי הוה כווטו של ים שאצוד ממנו ומכל אדם ועל זה לא היה אומר הא סתם לא אלא

איירי ציכול להציל צקל צשעת שטיפה ואפילו אין צהן סימן ולכי שיעבדן עקולי ופשוירי ויקחם שס ואפי' יקדמו אחרים ויקחו יחזירוס לו לפי שניכר שהוא צעליו לפי שרדף מיד וס"ד דמיירי דאס לא דרף מיד צשעת שטיפה שלא יכול עוד כלל להציל כדמוכח כסיפא לפי שיקחוס אחרים כשעבדוס עקולי ופשוירי ולא יחזירו לפי שאין צהן סימן וס"פ אס נתיאשו הצעלים דהיינו שהיו שס צשעת שטיפה ולא דרפו ואפילו אומרים שאין מתיאשים אין צכך כלוס דודאי הן מתיאשים בלנן הא סתמא שלא היו צעלים צשעת שטיפה ולא נתיאשו עד שידעו הצעלים ששטפה נהר ואז ככר אינו יכול להציל לפי שאין בו סימן לא דכשמנאן באיסורא אתא לידיה שהצעלים לא ידעו עדיין אלמא יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש ומשני ציכול להציל אפי' אחר שטיפה כגון שיש באצידה סימן שהצעלים אינן מתיאשין כשידעו ופריך אי הכי אימא סיפא ואס היו הצעלים מרדפין כו' מאי אריא מרדפין אפילו היו צעלים שס צשעת שטיפה ולא דרפו נמי יחזיר ומשני ציכול להציל אחר שטיפה ע"י הדחק דאע"פ שיש בו סימן צטורס יכול להציל לפי שיתרחקו הרצב שהנהר מוליכין צרחוק ולכך אס היה צשעת שטיפה ואינו מרדף ודאי מתיאש כיון שעמה יכול להציל בלא דוחק ואינו מניל אכל אין הצעלים צשעת שטיפה יחזיר דכשידעו הצעלים לא יתיאשו ויצילו על ידי הדחק וא"ת מנלן הא סתמא חייב להחזיר דלמא נתיאשו אתא לאפוקי שהיו שס ורדפו דחייב להחזיר וי"ל דא"כ לא ליתני אס נתיאשו אלא לתני סתמא שטף נהר קוריו עזיו ואצניו הרי אלו שלו דפשיטא דלא מיירי צרדפו צשעת שטיפה דהא קמני סיפא דאס היו הצעלים מרדפיס חייב ואין להקשות דמני דייק מסיפא טעמא דמרדפין הא סתמא הרי אלו שלו דלעולס נימא דהוא הדין סתמא דיחזיר ולא נקט מרדפין אלא לאפוקי שהיו הצעלים צשעת שטיפה ולא רדפו וע"י סיפא ידעינן דמיירי באין יכול להציל אכל רש"י דגרס מפני שנתיאשו הצעלים משמע לישנא

דפשיט ליה דנתיאשו א"כ מרישא גופיה מני לאזכוחי דמיירי באין יכול להציל ולא היה צריך להציא סיפא ותו מנלן דהא סתמא לא דאפילו סתמא נמי מיירי:
הב' גרסינן ה"ג מסתברא דאי לא שוייה שליח ולא גרסינן ומסתברא:
אם יש יפות מהן תרומתו תרומה. דמסתמא גס מתחילה היה דעתו כן וא"ת וינמא דהשתא ודאי ניחא ליה ציפות אכל מתחילה צשעה שתרס אי הוה ידע לא הוה ניחא ליה דאין דרך לתרוס מן היפות כדאמרינן לעיל (דף כא:) גבי דבר שיש בו סימן דאפילו לרבא חייב להכריז דאע"ג דהשתא מתיאש אין צכך כלוס וי"ל דשאי הכא דכיון דחזין ציה דניחא ליה השתא אמרינן נמי ניחא ליה מעיקרא משום מזה:
ואם לאו אין תרומתו תרומה. וא"ת דצפרק אלמנה ניזונית (כמוצות דף ט: וסס ד"ה פיתח) אמרינן דסתמיה דבעל הצית הוי אחד מחמשים ואס השלית פיתח י' או הוסיף י' תרומתו תרומה דמאי א"ל צהכי אמדתהי ה"ג נימא הכי וי"ל דהתם הוי כולה שיעור תרומה ויש שמורס כך ויש שמורס כך לכך מני א"ל כיון שלא פירשת לי צהכי אמדתהי אכל מיפות אין רגילות לתרוס ולכך לא היה לו לתרוס צשום ענין מהס בלא רשותו:
מר זוטרא **א"א** אבא. וא"ת ואמאי לא אכל האמר רבא פרק הגחול בתרא (צ"ק דף קיט.) אריסא מדנפשיה קא זצן ויש לומר דהתם שהציא האריס מצית דמסתמא ממה שהגיע לחלקו מציא אכל הכא שהציא מן הפרדס היה חושש מר זוטרא שמה צשעת חלוקה לא יאמר לצעל הפרדס תטול כנגד מה שנמתה להס ורב אשי לא היה חושש לזה ולכך אכל קודם שצא מרי צר איסק משום דאריס מדנפשיה קא יאיצי דאין לומר שהיה סומך שיתרצה מרי צר איסק כשידע דהלכה כאציי ואע"ג דהשתא ניחא ליה מעיקרא לא הוה ניחא ליה:

איסורא

עין מושפט נר מצוה

בו א מיי פ"ו מהלכות גזילה ואצידה ה' א טוה"מ סי' רנט:
בו ב ג ד מיי פ"ד מהל' תרומות ה' ג:
יז ה מיי שס הלכה א:
יח ו מיי פ"צ מהל' טומאת אוכלין הלכה ב:

רבינו הגנאל

הן ממשמש בהן כל שעה והללו אע"פ שהן בצד שדה קצוצות דמוכחא מילתא דמרשה וז' הן ככר נתיאש מהן כמו המעוה. וכן תאנה גוטהה לדרך התאנים שהן נוספות ממנה מיד נמאסות לפיכך מתיאש מהן ומותרין משום גזל ופטורין מן המעשר דאינו נשמר ותנן כלל אמרו במעשרות כל שהוה אורכל ונשמר וגידיוליו מן הארץ חייב במעשרות. גבב שנטל מהו ותתן לזה לא גבב הוא שנוגב בסתר. אבל האי גבב דקתני גזלן ואזו שטף גזלן דהר קדוהיו גוניי גזלן קתני חד גזלן וחד ליטטים מוויין. ת"ש שטף נהר קדוהיו ונתנן לתוך שדה חבירו אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו מכלל דבסתמא חייב להחזיר ואוקימנא כשבעלינן מרדפין אחריהן ויכולין להציל על ידי הדחק. ת"ש כיצד אמרו תרומתו שלא מדעת תרומתו תרומה וכי אוקימנא כגון שתרס ובא בעל הפירות ומצאו שתרס ואמר לו למה [לא] היתה תורם מאלו היפות מוכחא בלכתא שנתרצה ואסיקנא לא אמרי' כלך אצל יפות צדון בעלים הן כמה שנעשה אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה היא וניחא ליה ביפה. אבל בודלוהי תרומה לא ואע"פ שאמר לו כלך אצל יפות ליה הכי ואסורין משום משום כסיפותא הוא דאמר ליה הכי ואסורין משום גזל. ת"ש עוררהו הטל עליהם ושמוח הרי הן בכי

עין משפט
גור מצוה

כב:

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

איסורא דומיא דהתירא. מה שממיר אבודה ממנו ומכל אדם ע"כ לא אילטרירך קרא צידע וממילאש דהא אפילו במצויין אלל כל אדם מותרת ביאוש אלל לא אלטריך אלל כי לא ידע ואע"ג דלכי ידע לא ממילאש אפי' אס יז צו סימן כיון שהיא אבודה מכל אדם ה"ג איסורא דהיינו מצוייה אלל כל אדם דאסור כה"ג דלא (ו) ידעינ דמיאש צין יז צו סימן צין שאין צו סימן ואין להמיר אלל דמיאש קודם דלמא לדיה דשריא רחמנא: **מאחר** דאיתותב רבא בוי' בשלמא לרצא אע"ג דאותם שמתת האלין או צסמוך לאלין אסירי דחזותו מוכיח עליו אלל ממיר שהרות מוליכן צמחוק דלא שייך חזותו מוכיח עליו אע"פ שצעליס צבורין שיפלו תחת האלין מ"מ אס היו יודעין שהרות מוליכן ממחוק היו ממילאשן אלל לאציי הא היו יאוש שלא מדעת שהצעליס צבוריס שיפלו תחת האלין ולא יקחום עוצרי דרכיס משום דחזותו מוכיח עליו ומשני דאפילו אותן שמתת האלין שרו אפילו לאציי (א) צאתהל דשכיחי שקליס ורמשיס דמילאש וז"ל דעצדי דנתמי כמו תאניס דאל"כ היו אסוריס לאציי דהוי יאוש שלא מדעת דאינו סובר שיפלו ומרוביס דאסור כיון דלא עצדיי דנתמי: **דלאו** בני מחילה גינהו **מאי**. בשלמא לרצא כיון דלכי דגלי מיאשי השתא נמי מיקרי יאוש: **התיובתא** דרבא. רצא ידע שפיר הך צרייתא כדמשמע

קצת לעיל (דף כא:) דקאמר צוזטו של יס כ"ע לא פליגי דשרי כדצעינן למימר לקמן אלל דלא דייק איסורא דומיא דהתירא:
[ב] ברכתא מאי. אס יז גדר סביז האלין מי שרו אותם שהרות מוליך אותן חוץ לגדר דרך עליו הלל הצעליס צבורין שכולן יפלו תחת האלין ושס ישתמרו משקליס ורמשיס:
אי דאיבא סימן מאי מכריז. פירוץ למה צריך להכריז המוצא מאלחר שהאבוד אין צו סימן ליתן ומשני דזה מכריז שאותו שאבד יתן סימן מקום וכן לקמן (דף כה.) דקאמר כדי שילך שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחד היינו נמי שהמוצא מכריז והאובד יתן סימן* אף קשה דצפרק אלו עוברין (דף מט:) ושם ד"ה ויש אמרינן ע"ה אין מכריזין על אצידתו והיאך אנו יודעין זה אס הוא של ע"ה ויש לומר דמיידי צמוצא צמקום דשבת ע"ה ורש"י שפירש דהמוצא מכריז מקום שיאמר מאלמי חפץ צמקום פלוני והוא יאמר חפץ פלוני ויקחנה ק"ק דהא תנן צצירקין (דף כה:) אמר אצידה ולא אמר סימנין לא אמר כלום אלמא צמה שמכיון החפץ אינו סימן וי"ל דהתם נמי לאו משום שהוא חשוד לשקר שהפסיד חפץ אלל משום דא"ל כי היכי דלת אצדת חפץ ה"ג אימר אדם אחר הפסיד אלל הכא מהדרינן דאין רגילות ששני צני אדם אצדו חפץ זה כזה וצמקום אחד ולפרש"י הוה מכריז מקום דהכא פירושו ממש דומיא דמכריז מנין דשליה פרק קמא (דף כ:): **ורבא** אמר מקום לא הוי סימן. ולפי דסצירא ליה לרצא מקום לא הוי סימן הוצרך לומר דס"י העשוי לידרס לא הוי סימן:

אין

איןן צבי יוסן. ולא אמרינן כיון דהשתא ניחא מנהי האי דעתא למעיקרא ומיהוי הכשר. וקשיא לרצא: **כפיז כי יסן**. ולא כתיב כי יותן: **לדעת**. שידע צנתינה והוכשר צעיניו ועודהו הטל עליהן עדיין הן צנתינמו: **ממנו**. קרא יתירא הוה לאשמועינן שאינו אצוד אלל הימנו: **ואיסורא דומיא דהיסורא**. כיון דמחד קרא ילפינן מצוייה אלל כל אדם שיחזיר ושאיינה מצוייה יזכה צה איתקושי אתקוש להדדי וזו לאיסורא וזו להימירא: **מה היסירא**. שאיינה מצוייה לא חילק צין שיש צה סימן לשאין צה סימן: **אף איסורא**. דמצוייה אלל כל אדם לא חילק צין אין סימן כדי ידע מיאש ליש סימן דלכי ידע לא מיאש וכי היכי דיש סימן אסירא כי אין סימן נמי אסירא היכא דאיכא למימר לא ידע דנפלה קודם שצאת ליד זה: **יע"ל קג"ס**. סימני הלכות הן. יאוש שלא מדעת דהכא. עד וזמס למפרע הוה נפסל צסנהדרין (דף מ.). לחי העומד מאלילו צצירובין (דף טו.). קדושין שלא נמסרו לצייאה צקדושין (דף גא.). גלוי דעתא צגיטא צגיטין (דף לד.). מומר אוכל נצילות להכעיס פסול לענין עדות צסנהדרין (דף מ.): **הני סמרי דויקא**. שהרות משיר: **היכי אללינן לפו**. הא לא מיאש. והא דנקט למיבעי צעלי מאלחר דאיתותב רצא קשיא לי דכלל איתותב רצא איכא למיבעי דהא מודה רצא צכל דצר חזותו מוכיח עליו חוץ מן התאנה מפני שנמאסת עס נפילתה וגרלה צעניי דלא נקט לה אלל להרצות צמומר איסור להומר מאלחר דאיתותב אפילו דצצר שאין צו סימן כ"ש שאלו אסורין שיש צהן סימן: **מעיקרא**. מקודם נפילתו: **יאושי מיאש**. יודוע הוה שהרות משיר מהן והשקליס מוומניס לאוכלן: **יסמי**. קטניס שאין הפקירן הפקר: **צאלא צארעא דיממי לא מחזיקין**. אין עלינו להחזיק כל הצקעה צחוקת הקרקע של יתומין ולאסור כל התמריס משום ספק קרקע של יתומיס אלל הולכין אחר הכרז: **מוחזק ועומד מאי**. קרקע עצמה של יתומין מאי: **כרצתא מאי**. דקליס הכרוכין ומוקפינן צגדר של אצניס צביז שאין שקליס ורמשיס נכנסין שם: **פעשוי לידרס**. שהמקום שהוא עס רגיל צדריסת צני אדם והחפץ נמוך וזוח לידרס: לא הוי סימן. שאין צעליו סומך לתת צו סימן מימר אמר נשחת הסימן צדריסת הרגליס: **צרה"י**. כגון צשדה וזרועה שאין רוצ צני אדם דורכין צה ויש מיעוט שהולכין צה: **ה"ג אי דליס צהו סימן צרה"י מאי מכריז**. כלומר כי מכריז זה מצא אצידה מאי מכריז שיוכל ליתן האובד סימן צה: **מכריז מקום**. ואינו מכריז שס האצידה אלל שס המקום מי שאצדה ממנו אצידה צמקום פלוני יצא ויאמר מה איצד וזה צא ואומר אצדתי שס חפץ פלוני: **והאלומוס**. עומריס גדולים: **רצה סיני מהכר**. רצה דלומר טעמא דרה"ר משום דנדרס מאי שגא אלומות: **ורצא**. דמוקיס לכריכות כשאין צו סימן מאי שגא כריכות ומאי שגא אלומות: **רצה מסרן לעעמיה**. דטעמא (א) דרשות הרביס דכריכות משום סימן וצדצר שיש (ב) צה סימן: **צמקום**. טעמא דכריכות (א) צרשות הרביס משום מקום וצדצר שאין צו סימן: **דמדרסא**

בבא מציעא

איןן צבי יוסן. ולא אמרינן כיון דהשתא ניחא מנהי האי דעתא למעיקרא ומיהוי הכשר. וקשיא לרצא: **כפיז כי יסן**. ולא כתיב כי יותן: **לדעת**. שידע צנתינה והוכשר צעיניו ועודהו הטל עליהן עדיין הן צנתינמו: **ממנו**. קרא יתירא הוה לאשמועינן שאינו אצוד אלל הימנו: **ואיסורא דומיא דהיסורא**. כיון דמחד קרא ילפינן מצוייה אלל כל אדם שיחזיר ושאיינה מצוייה יזכה צה איתקושי אתקוש להדדי וזו לאיסורא וזו להימירא: **מה היסירא**. שאיינה מצוייה לא חילק צין שיש צה סימן לשאין צה סימן: **אף איסורא**. דמצוייה אלל כל אדם לא חילק צין אין סימן כדי ידע מיאש ליש סימן דלכי ידע לא מיאש וכי היכי דיש סימן אסירא כי אין סימן נמי אסירא היכא דאיכא למימר לא ידע דנפלה קודם שצאת ליד זה: **יע"ל קג"ס**. סימני הלכות הן. יאוש שלא מדעת דהכא. עד וזמס למפרע הוה נפסל צסנהדרין (דף מ.). לחי העומד מאלילו צצירובין (דף טו.). קדושין שלא נמסרו לצייאה צקדושין (דף גא.). גלוי דעתא צגיטא צגיטין (דף לד.). מומר אוכל נצילות להכעיס פסול לענין עדות צסנהדרין (דף מ.): **הני סמרי דויקא**. שהרות משיר: **היכי אללינן לפו**. הא לא מיאש. והא דנקט למיבעי צעלי מאלחר דאיתותב רצא קשיא לי דכלל איתותב רצא איכא למיבעי דהא מודה רצא צכל דצר חזותו מוכיח עליו חוץ מן התאנה מפני שנמאסת עס נפילתה וגרלה צעניי דלא נקט לה אלל להרצות צמומר איסור להומר מאלחר דאיתותב אפילו דצצר שאין צו סימן כ"ש שאלו אסורין שיש צהן סימן: **מעיקרא**. מקודם נפילתו: **יאושי מיאש**. יודוע הוה שהרות משיר מהן והשקליס מוומניס לאוכלן: **יסמי**. קטניס שאין הפקירן הפקר: **צאלא צארעא דיממי לא מחזיקין**. אין עלינו להחזיק כל הצקעה צחוקת הקרקע של יתומין ולאסור כל התמריס משום ספק קרקע של יתומיס אלל הולכין אחר הכרז: **מוחזק ועומד מאי**. קרקע עצמה של יתומין מאי: **כרצתא מאי**. דקליס הכרוכין ומוקפינן צגדר של אצניס צביז שאין שקליס ורמשיס נכנסין שם: **פעשוי לידרס**. שהמקום שהוא עס רגיל צדריסת צני אדם והחפץ נמוך וזוח לידרס: לא הוי סימן. שאין צעליו סומך לתת צו סימן מימר אמר נשחת הסימן צדריסת הרגליס: **צרה"י**. כגון צשדה וזרועה שאין רוצ צני אדם דורכין צה ויש מיעוט שהולכין צה: **ה"ג אי דליס צהו סימן צרה"י מאי מכריז**. כלומר כי מכריז זה מצא אצידה מאי מכריז שיוכל ליתן האובד סימן צה: **מכריז מקום**. ואינו מכריז שס האצידה אלל שס המקום מי שאצדה ממנו אצידה צמקום פלוני יצא ויאמר מה איצד וזה צא ואומר אצדתי שס חפץ פלוני: **והאלומוס**. עומריס גדולים: **רצה סיני מהכר**. רצה דלומר טעמא דרה"ר משום דנדרס מאי שגא אלומות: **ורצא**. דמוקיס לכריכות כשאין צו סימן מאי שגא כריכות ומאי שגא אלומות: **רצה מסרן לעעמיה**. דטעמא (א) דרשות הרביס דכריכות משום סימן וצדצר שיש (ב) צה סימן: **צמקום**. טעמא דכריכות (א) צרשות הרביס משום מקום וצדצר שאין צו סימן: **דמדרסא**

איןן צבי יוסן. ולא אמרינן כיון דהשתא ניחא מנהי האי דעתא למעיקרא ומיהוי הכשר. וקשיא לרצא: **כפיז כי יסן**. ולא כתיב כי יותן: **לדעת**. שידע צנתינה והוכשר צעיניו ועודהו הטל עליהן עדיין הן צנתינמו: **ממנו**. קרא יתירא הוה לאשמועינן שאינו אצוד אלל הימנו: **ואיסורא דומיא דהיסורא**. כיון דמחד קרא ילפינן מצוייה אלל כל אדם שיחזיר ושאיינה מצוייה יזכה צה איתקושי אתקוש להדדי וזו לאיסורא וזו להימירא: **מה היסירא**. שאיינה מצוייה לא חילק צין שיש צה סימן לשאין צה סימן: **אף איסורא**. דמצוייה אלל כל אדם לא חילק צין אין סימן כדי ידע מיאש ליש סימן דלכי ידע לא מיאש וכי היכי דיש סימן אסירא כי אין סימן נמי אסירא היכא דאיכא למימר לא ידע דנפלה קודם שצאת ליד זה: **יע"ל קג"ס**. סימני הלכות הן. יאוש שלא מדעת דהכא. עד וזמס למפרע הוה נפסל צסנהדרין (דף מ.). לחי העומד מאלילו צצירובין (דף טו.). קדושין שלא נמסרו לצייאה צקדושין (דף גא.). גלוי דעתא צגיטא צגיטין (דף לד.). מומר אוכל נצילות להכעיס פסול לענין עדות צסנהדרין (דף מ.): **הני סמרי דויקא**. שהרות משיר: **היכי אללינן לפו**. הא לא מיאש. והא דנקט למיבעי צעלי מאלחר דאיתותב רצא קשיא לי דכלל איתותב רצא איכא למיבעי דהא מודה רצא צכל דצר חזותו מוכיח עליו חוץ מן התאנה מפני שנמאסת עס נפילתה וגרלה צעניי דלא נקט לה אלל להרצות צמומר איסור להומר מאלחר דאיתותב אפילו דצצר שאין צו סימן כ"ש שאלו אסורין שיש צהן סימן: **מעיקרא**. מקודם נפילתו: **יאושי מיאש**. יודוע הוה שהרות משיר מהן והשקליס מוומניס לאוכלן: **יסמי**. קטניס שאין הפקירן הפקר: **צאלא צארעא דיממי לא מחזיקין**. אין עלינו להחזיק כל הצקעה צחוקת הקרקע של יתומין ולאסור כל התמריס משום ספק קרקע של יתומיס אלל הולכין אחר הכרז: **מוחזק ועומד מאי**. קרקע עצמה של יתומין מאי: **כרצתא מאי**. דקליס הכרוכין ומוקפינן צגדר של אצניס צביז שאין שקליס ורמשיס נכנסין שם: **פעשוי לידרס**. שהמקום שהוא עס רגיל צדריסת צני אדם והחפץ נמוך וזוח לידרס: לא הוי סימן. שאין צעליו סומך לתת צו סימן מימר אמר נשחת הסימן צדריסת הרגליס: **צרה"י**. כגון צשדה וזרועה שאין רוצ צני אדם דורכין צה ויש מיעוט שהולכין צה: **ה"ג אי דליס צהו סימן צרה"י מאי מכריז**. כלומר כי מכריז זה מצא אצידה מאי מכריז שיוכל ליתן האובד סימן צה: **מכריז מקום**. ואינו מכריז שס האצידה אלל שס המקום מי שאצדה ממנו אצידה צמקום פלוני יצא ויאמר מה איצד וזה צא ואומר אצדתי שס חפץ פלוני: **והאלומוס**. עומריס גדולים: **רצה סיני מהכר**. רצה דלומר טעמא דרה"ר משום דנדרס מאי שגא אלומות: **ורצא**. דמוקיס לכריכות כשאין צו סימן מאי שגא כריכות ומאי שגא אלומות: **רצה מסרן לעעמיה**. דטעמא (א) דרשות הרביס דכריכות משום סימן וצדצר שיש (ב) צה סימן: **צמקום**. טעמא דכריכות (א) צרשות הרביס משום מקום וצדצר שאין צו סימן: **דמדרסא**

מסורת הש"ס

א) קדושין נט: א, ב) קדושין נט: א, ג) י"ל ר' שמעון וכו"ה ב"קטן; ד) נקדושין נט. צבא קמא עב. צסנהדרין מ., א) פסחים ג: א, ב) ס"א דרה"י, א) ס"א צרה"י, א) ס"א צה"ה, א) ס"א כיון דאיכא אחרא, א) י"ל קודם ד"ה מאלחר,

—❧—

תורה אור השלם

1 וְכִי יֵאָדָן מִים עַל יַרְדֵּךְ וְנָפַל מִגְבֻּלְתָּם עָלֶיךָ טָמֵא הָיָא לָבֶם: וַיִּקְרָא יֵאֵל לַח 2 וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחִמּוֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדַת אֲחִירָךְ אֲשֶׁר־הָאֲבֵד מִמֶּנּוּ וְתִצְאָתָהּ לֹא תִּחַבֵּל לְתַהֲעֵלֶם: דברים כב ג

—❧—

הגהות הב"ה

א) רש"י ד"ה רצה מתוך ובי' שיש בו סימן:
ב) תוס' ד"ה איסורא ובי' דלא ידע דמיאש צין:

—❧—

גליון הש"ס

גב' ביע"ל קג"ס. עיין שנת דף קנה ע"ה מוס' ד"ה והלכתא: שם יתבי דלאו צני מחילה. עיין צ"צ דף קמג ע"צ מוס' ד"ה ואס: תוס' ד"ה אי דליבא בו' אך קשה. עיין משנות נסד"ס ח"ד סימן רנ"ז:

—❧—

הגהות הגר"א

א) גב' דליכא בו' צ"צ ממתת ממקוחות. נמצ"ס. משא"כ שאר פירות. מ"מ:
ב) תוס' ד"ה כרצתא כו'. צ"צ אלל הימניס כחז אס הקפיד והקיף בו' שגרי גילה דעתו שלא מחל:

—❧—

מוסף רש"י

מנין לאבירה ששטפה גדר שהיא מותרת. הואיל וממילאשו הצעליס (צ"ח טו.).

יב' א מיי' פ"א מהלכות טומאת אוכלין ה' ב ופי"ב הלכה א':

ב ב מיי' פ"א מהלכות גזילה ואצידה הלכה י סמג עשין עד טו"ע ח"מ ס"י רנט סעיף י:
בא ג ד מיי' פט"ו מהל' גזילה ואצידה ה' ט"ז סמג שס טו"ע ח"מ ס"י רס סעיף ו:
בב ה מיי' שס ה' ח סמג שס טו"ע ח"מ ס"י רסב סעיף ח:
בג ו מיי' שס:
בר ז ח מיי' שס ה' י ופי"ג ה' ה סמג שס טו"ע ע סעיף ט וס"י רסו סעיף י:

רבינו חננאל

יותן: פ"י סימן העשוי לידרס כגון קשירת כריכות וכיוצא בהן שאם ידרסו ויתורו הקשרים ובטל הסימן. וקתני סימן העשוי לידרס רבה אמר לא הוי סימן ודינו כדיון דבר שאין בו סימן, ורבא אמר הוי סימן. ואקשי עליה דרבא ממתי' דקתני כריכות ברשות הרבים הוי אלו שלו ברשות היחיד נוטל ומכריו מאי לאו דאית בהו סימן העשוי לידרס וברשות הרבים היחיד דלא מידרסי חייב להכריז אלמא סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ודחי רבא לא מתני' ברליכא בהו סימן כלל וברשות היחיד אמאי מכריו מכריו מוקם שהמקום הוא הסימן. ורבה אמר מקום לא הוי סימן. פ"י מנישנפוי מתנגלגין ברגלי בני אדם. פ"י כיון דיקרי לא מנישנפוי כיון שהן כבדים אינן מתנגלגין ברגלי בני אדם